

ŠTIRI EVROPSKE PESMI

Evald Flisar

*Zaradi svobode
odločanja.**Motto*

1. PRODAJAM BOGA

Prinesel sem ga, lepo spoliranega
na evropski trg z mešanim blagom
in ga postavil na ogled sredi zlatarstva
rezbarij in starih oblek.
Okrog vratu sem mu obesil ogrlico
iz koruznih zrn, da bi ga napravil
bolj sodobnega. In sem zavpil:
Prodajam boga!

Ljudje so zrlj vanj, z očmi
treznih presojevalcev. Vprašali so za
ceno. Ko sem jim dal pravico
ponudbe so rekli: kaj posebnega
pričakovati ne moreš. Zbrala se je
znatna množica interesentov, ki so
terjali naj navedem
njegove odličnosti. Rad bi iztržil
kar največ, zato sem ga
hvalil: ustvaril je svet, sem rekel,
rekel je, bodi, in bilo je,
celo svetloba.

Nekdo je omenil, da sodi med
antikvitete, in da je takšna trgovina
tri ulice dalje. Ljudje so se
počasi razhajali.

Stojte! sem rekel. Spustil bom ceno.
Lahko ga uporabite za različne
usluge, za nakupovanje ali raznašanje
mleka ali natakanje bencina, pa naposled
tudi za dekorativne namene v vaših
stanovanjih. Nekdo je vprašal
če sem prepričan da zanj ni treba
plačati davka ali socialnega zavarovanja.
Tega nisem vedel. A zatrdil sem, da
ga je mogoče imeti brez večjih stroškov.
Nihče se ni ujel.

Nesel sem ga na vse evropske trge,
tudi na tiste z orientalskim nadihom.
Sčasoma sem se utrudil, pa sem začel
lagati o njegovih odličnostih. Tako
sem na primer rekel, da zna brezhibno
popraviti televizor in da je kdaj pa kdaj
voljan odigrati partijo šaha.

Kupil ga je mož srednje postave
in energičnega videza, za tretjino cene.
Ko ga je odnašal, previdno zavitega
sem ga vprašal kaj le bo z njim počel.
Pogledal me je zviška.
Prišil mu bom rep in kopita,
je rekel. Postavil
ga bom na čelo svoje armade, da ji
dam ime in namen, je rekel.

2. IDENTIFIKACIJA

To sem jaz
sedim v svoji bližini
in se neumorno spodbujam
in tolažim.

To sem še zmeraj jaz
kljub zakletvam
da si kupim
sto državljanstev.

To sem jaz ki sem
pomagal različnim ljudem
spoznati njihovo in
svojo vrednost.

To sem jaz
in tam je Evropa.
Ona je moje zrcalo
jaz sem tisti ki gre.

Grem ko se mi zljubi.
ne ko se zljubi njim.
Pridem ko se zdim
samemu sebi preveč.

In sprejmejo me.
Zakaj me ne bi?
Oni so zdolgočaseni
jaz pa igram bedaka.

Tu sva midva
jaz in Evropa.
Ona je meni pomagala
spoznati mojo vrednost.

Jaz pa ji pomagam
umirati.

3. MOJE TELO

Moje telo je moj dom kamorkoli grem
prihaja svetloba skozi ista okna in vrata.
Ista usta isto ključavnico resnice nosim
po vseh ulicah in gozdovih
Evrope.

Moji prsti
so sključeni v boleči krč na njihovih koncih
je neznatna sled moje lastne krvi
črnkaste od preintenzivnega planja. Segel sem bil
z ihto na vse strani da bi zagrabil
modro in zeleno bogastvo in si ga
prilastil in se šopiril. A sem dosegel le
svoje prsi in jih s požrešnimi
nohti ranil.

Moje oči
so vodene ni zelenega blišča v njih
kot včasih ko so zrle le od Panonije
do Pirana in na Gorenjsko. Tisoč ulic
obrazov in teles besed in vlakov
stiskov rok in solza kletvic in postelj in zlobe
in umazanih izdajstev je v njih ugasnilo
zeleni ogenj sle po lepem in se sesedlo
v plast neopaznega zimskega
blata.

Moja pljuča
so nezaznaven kos postanega zraka.
Moji lasje visijo z lobanje kot štrena
v dežju spranega kozjega dlačja in moja nekoč
pokončna postava se je naslonila
sama nase da bi našla oporo. In moj glas
ne seže dalje kot do mojih lastnih že oglušelih
ušes. Vsi znaki moje moškosti so se na svoj
način posušili.

Tu sem zdaj
star štiriindvajset let in brez resnične vednosti
razen o svoji pripadnosti sebi in daleč
od domovine kamor ne morem. Čeprav sva si bila
silno dobra sva se vzajemno
prevarala in se zdiva drug drugemu
nemogoča in grda.

Moj edini dom
je moje telo. In moja usta so ključavnica
resnice ki jo bom nekaj časa še nosil s seboj
po ulicah in gozdovih Evrope.

4. POEZIJA

Zakaj se mučim s poezijo?
Je to mar način življenja?
Je to tipanje božjih podplatov
ali najkrajša pot do
prepotrebni krajcarjev?

Ali morda tisto kar prihaja odzgoraj
ali odspodaj ali odznotraj ali odzunaj
ali odnikoder?

Sem samo eden
iz množice dvajset tisočih pesnikov
Evrope; in moj glas ne seže
dalje kot do mojih bralcev
katerih število je zreducirano.
Eliot, na primer
ima množico bralcev
ker je predpisan v šolah
vendar ga jaz
ne priznavam za pesnika.
Ne iz ljubosumnosti
ampak zaradi svobode
odločanja.

Zakaj se mučim s poezijo?
Če je to način življenja,
potem je eden najbednejših;
če je tipanje božjih podplatov,
potem so božji podplati tako blizu
da so neogibno diskvalificirani.

In če je to pot
do prepotrebnih krajcarjev
potem je ugodneje prodajati konzerve
ali kako drugače postati član skupnosti.

Kljub vsemu se mučim s poezijo.
*Zaradi svobode
odločanja.*

London, konec 1969

UČITELJICE

Pavle Zidar

Slikarju Joži Horvatu-Jakiju

Avtor

ALMA

Gospodična Alma, tovarišica Alma, tudi z gospo Almo so jo obgovarjali tisti, ki so imeli do nje obveznosti. Med sabo pa so jo imenovali *upraviteljica*, to pa je tudi resnično bila. Od leta 1945 z dekretom okraja S. Poslali so jo v idilično dolensko vasico, kjer je bilo poleti dosti zelene trave, pozimi pa snega, da bi človek ponorel. Zraven so bili še vinogradi, zidanice, hramčki. V njih pa vino.

Prvič, ko se je vzpenjala v ta samotni dolenski kraj, je iz sočutja večkrat zajokala: jok jo je kar predril in frlel skozi nos in usta. Kakor ptice iz sanj. Gledala je za uhajajočimi glasovi, ki so potihali v bregovih, polnih host.

Kaj je to z mano? se je otipovala z občutki. Prijemala se je fino, ker je bila silno rahla. Tkanina iz snega.

Trubar!

Reformacija!

Tukaj?

Glej, glej je vlekla svoj pogled, trak iz papirja. Panorama je bila vsa iz smrek in belih zvonikov. Sveti Štefani, Jožefi, Vincenciji, Nikole, Katarine, Barbare so se stegovali iz svojih stoletnih samot, zdolgočaseni do vraga.

Lepo je tem Dolenjcem! je poočitala z mislimi in občutji svetnikov. Postavijo ti cerkev, te zapro vanjo, kdajpakdaj poklenkajo na zvon, na leto dvakrat ali celo samo enkrat samkrat zamašujejo in konec.

Nič drugače ni! je zaslišala svetega Štefana.

— No, a nimam prav! se je zveselila na glas.

Prav, prav, se je nagovorila, ko da je sv. Štefan v nji in šepeta iz nje v daljni svet.